

"Elmshøj"

Bragt i "En ægte Ølholmer" januar 2009

Niels Riber Kristensen, født 1914 på gården Elmshøj som han blev ejer af efter faderen, har fortalt om 2. verdenskrig.

Mit hjem havde under den sidste del af krigen en ung mand boende. Han var fra Fredericia med arbejdede på Penolfabrikken i København. Han blev en dag advaret om ikke at gå hjem efter arbejdet, da der var vagt ved huset. Den unge mand gik fra Kbh. til Fredericia, sov ude undervejs og pådrog sig derved en slem lungebetændelse. Han var længe indlagt på sygehuset indtil hans og min søster, som var kollegaer på Vejle Sygehus, fik ham flyttet ud til mine forældre. Eigil skulle deltage i arbejdet på Elmshøj og hans nye navn var Leif.

Kun en enkelt, Aage Smedegaard i Ølholm opdagede noget. Han spurgte mig en dag hvorfor min nye karl ikke forstod at holde på tømmeren til hestene? Det gik ellers fint indtil 1. maj 1945. Han havde været ved hingst med en af vore hopper og længe inden han kom helt hjem råbte han til mig, at vi nu havde fået fred. Det slog ham fuldstændig ud af balance, han blev syg, lå i sengen og ville hverken spise eller drikke. Lægen fra Uldum kom, men kunne ikke hjælpe ham, da det var psykisk. Den 4. maj om aftenen hørte vi i radioen at Tyskland havde overgivet sig, vi gik ud og fortalte ham det. Jeg glemmer aldrig, da han tog i dynen og sprang ud af sengen. Samme aften røg han stor cigar og drak kaffe. Han fik senere arbejde i Horsens, stiftede familie og den ældste søn fik hans dæknavn.

--- 000---

Billedet viser et sommermøde på Elmshøj under krigen.

Udpluk af en beretning fortalt af Karl Johan Fisker, søn af tidligere ejer af Ølholm Kro.

Flygtninge i forsamlingshuset

En flygtningestrøm på hundredtusinder af tyskere og folk fra østlandene væltede i februar 1945 op gennem Danmark.

I Ølholm fik det den konsekvens, at forsamlingshuset blev beslaglagt og omdannet til flygtningelejr. Mellem 50 og 100 mennesker var stuvet sammen og skulle for eksempel deles om et toilet. Det blev pålagt kommunen at sørge for forplejning af disse mennesker. Møller Poulsen fra Holmdal leverede kartofler, mejeribestyrer Knudsen kom med mælk. Svend Albert og jeg afleverede kød og brød fra henholdsvis slagteren og bageren. Jeg husker, at der var en forfærdelig lugt i forsamlingshuset. Mens tyskerne endnu rådede i landet, gik disse flygtninge frit rundt i byen, men efter befrielsen blev de befalede at holde sig til forsamlingshuset. Men gårdejer Kristian Smedegaard kunne ikke få over sit gode hjerte at se mennesker under disse usle forhold, så han stillede sin mark bag gården til rådighed for flygtningene. Men det siger lidt om hadet til tyskerne, at mange i byen ikke så med velvilje på denne gestus, der blot indebar, at disse uskyldige mennesker kunne få lidt frisk luft og albuenum. Da de senere på sommeren skulle overflyttes til den store lejr i Oksbøl, kom der ved afrejsen fra stationen til et par pinlige optrin. I avisen kunne man dagen efter læse, at i Ølholm vinkede man farvel og råbte på gensyn til disse flygtninge, og det faldt nogen for brystet.

Men det var ikke blot civile flygtninge, som byen blev befolket af. I slutningen af krigen, da tyskerne trak sig tilbage, medbragte de krigsfanger, og om natten blev de under stærk bevogtning anbragt i lader. Det drejede sig bl. a. om Bollegårdens og Hans Andersens lade overfor mejeriet. Her var vi nogle drenge, der i ly af mørket kravlede ind ad lugen over kostalden og ned i laden med madpakker til disse fanger, der var af forskellige nationaliteter.

Festens og glædens dag

Den 4. maj om aftenen, da BBC meddelte, at tyskerne havde overgivet sig, udløste det enorme jubelbølger over det ganske land, og de skyllede naturligvis også ind over Ølholm. Alle mennesker kom på gaden for at dele glæden med hinanden, og mange samledes på kroen, hvor der blev festet til sent på natten. En af de store gåder i byen var, om der var frihedskæmpere her - og hvem. Spændingen lod ikke vente på sig ret længe, for allerede samme aften lod de sig hylde på en tur gennem byen, bevæbnet og på ladet af møbelfabrikken lastbil. Den selvstændige gruppe bestod af fabrikant Sigfred Omann, pastor Asger Fredsted, lærer Gudmund Henneberg, snedker Edvard Hvegholm, snedker Robert (Klister) Jensen og postbud Niels Pedersen. Lederen var Sigfred Omann, og hans datter Connie fortæller, at der under måtten på fortrappen skjulte sig et kælderrum, der var fyldt med våben.